

بسم الله الرحمن الرحيم

پر دیسی خیالونه ډډه دتسه چتره

د شعرونو مجموعه

سمیع الدین افغاني

د کتاب پېژندنه

پر ديس خيالونه	د کتاب نوم:
سمیع الدین افغاني	شاعر:
۲۰۰۹ میلادي	د چاپ کال:
دوهمه	ټولګه:
افغان ننگ ویب پاڼه	خپړندوی:
اجمل اکبري	کمپوز او ډیزائن:
	د چاپ ځای
	د حق د لارې کلتوري ټولنه - جرمني

د افغان ننگ د ښکېلې پاڼې درنو کار کونکو او په خاصه توګه د ښاغلي اجمل اکبري صیب
د زحماتو نه د کتاب د تنظیم په برخه کې یوه نړۍ مننه ♦
سمیع الدین افغاني

ډالۍ

زما د خواږه پلار

ارواښاد مولانا محمد سعيد سعيد افغاني

پاک روح ته .

خپلې خبرې

درنو لوستونکو !

لکه څنگه چې ټولو ته څرگنده ده چې زموږ په گران هېواد افغانستان کې د کلونو کلونو راهیسې تپل شوې جگړه روانه ده چې دې جگړې زموږ ډېر شمېر هېوادوال د فقر، بد بختي، مرگ، ژوبله او مایوسی سره مخامخ کړي دي، او همدارنگه زموږ ډېر هېوادوال یې شهیدان، معیوب او په هیواد کې د ارام او انساني ژوند کولو څخه محروم او په پرديو ملکوکې یې د پردیسۍ ژوند تېرولو ته اړیستلي دي. د دې تر څنګ پدغه تپل شوي جگړه کې د هر څه نه د مخه زموږ کلتور او ادب ته هم په لوړه کچه ضرر او تاوان رسیدلی دی او د وطن د بنمنانو همیش زموږ کلتور او تاریخي ارزښتونو ته نه تنها په سپکه کتلي بلکې هغه یې توهین او غوښتلي یې دي چې خپل فرهنگ او رواجونه او خپلې ارادې زموږ په خلکو پلي او عملي کړي. وطن او د وطن په غیږ کې د خپلو دودونو او رواجونو، کلو او بانو په مینځ کې اوسیدل دا هغه ستر نعمت دی کوم چې لوي خدای یې په خپلو بندګانو پیرزو کوي، خو ددې پیرزويښ په قدر او اهمیت هغه څوک ښه پوهیږي کوم چې د وطن او دخپل ټاټوبي څخه لرې په دوامداره توګه په نورو هیوادونو کې د مهاجرت شپې او ورځې تېروي. پردیس خیالونه زما د شعرونو یوه بله نوي شعري مجموعه ده کوم چې د مهاجرت په دوران کې مې دخپلو هیلو او ارمانونو لړۍ د شعر په ژبه اظهار او د قلم او هېوادوالو سره شریکه او په هغه کې مې د خپل دردیدلي زړه او آواز منعکس کړی دی. درنو لوستونکو !

په دغه شعري ټولګه د وطن نامتو علمی شخصیت سر محقق ښاغلی عبدالله بختانی خدمتګار هم پیرزوينه کړې او یوه ښکلې علمی لیکنه یې پری کړې چې د هغوی لیکنه پدې مجموعه کې یې له تصرفه کټمټ نشر ته سپارو او دبختانی صیب څخه مننه کوم چې د ډیرو مصروفیتونو تر څنګ د کتاب په اړه خپل نظر څرګند کړی دی، ښاغلی بختانی صیب ته د اوږد ژوند او دښه صحت هیله دلوی خدای ددربار نه لرم. همدارنگه د ځوان او وتلي لیکوال او شاعر ښاغلی اجمل اټک یوسفزی څخه مننه کوم چې زه یې مخامخ نه یم لیدلی او زما د شعرونو او لیکنو سره د رښنیو له لاری اشنا او یوه ښکلې ادبي سريزه یې پدغې شعري ټولګه لیکلې ده.

په پای کې لازمه ګڼم د هغه دوستانو څخه چې ددغې مجموعې په راټولولو، تنظیم او چاپ کې یې له ما سره مرسته کړې مننه او یادونه وکړم.

د لوستونکو د نیکو او اصلاحي نظریاتو او مشورو په هیله.

په ډیره مینه

سمیع الدین افغانی

نالدلی سمیع الدین افغاني!

دا دستور دی چې له درده زگیروي خبري
گني څه و د رحمان د شاعري

په رښتیا چې شعراو شاعري د هر چا کار ندی، شعر د مینې، درد، عاطفې او د یوه سپیڅلي احساس زېږنده ده. په یوې ټولنې کې تر ټولو ډېر حساس او سترگور خلک شاعران او لیکوالان گڼل کېدای شي. کله کله یو تن د حقیقي عشق او یا دمجازی عشق پر لمبو وریټ شي او تر خولې یې اه او فریاد راووځي، خو ځینې وخت داسې هم پېښیږي چې یو انسان پخپله ټولنه کې نا انډولې او بې عدالتي ویني او په پایله کې یې د همدغې نا انډولۍ پر لغړن اور زړه او دماغ سوځي، چې هر گوره همدا سوز او سوی بیا ورو، ورو د الفاظو جامې اغوندي او په همدې ډول بیا له زړه نه زړونو ته لارې جوړوي. ځینې وخت په نړۍ واله کچه یو شاعر، عالم او لیکوال داسې یوه دردمنه او یا خوږلنه وینا وکړي چې په هغې کې به د ډېرو نړۍ والو درد او غم نغښتی وي. دا چې انسان یو ټولنیز مخلوق دی، نو پر همدې بنسټ دا وینا بیا دنړۍ پر مخ پرتو نورو هیوادونو او ولسونو ته ځان ور رسوي، که څه هم د بل هیواد او ولس خلک به د شاعر په مورنۍ ژبه د سره هېڅ نه پوهیږي، خو دا چې په ټولیز ډول کله کله د انسانانو دردونه یو شان وي، نو د همدې وروستۍ اړیکې له کبله بیا هر دردمن پرې خپل درد کټ مټ د شاعر په شان تسکین او ټکوره وي. ښاغلی سمیع الدین افغاني که څه هم له خپل هیواده لرې پروت یو افغان مسافر دی، خو د خپل یتیم وراره، سرتوري ورېرې بې مور او پلاره، کور او اوریې ژپوي او کړوي، چې دادی نن یې درد د الفاظو او کلمو په بڼه ستاسې په وړاندې دی. مالا تردې دمه ښاغلی سمیع الدین افغاني مخ په مخ ندی لیدلی، بس یوازې او یوازې د ښاغلي افغاني د خوږ من زړه، احساس، کړیکې او سړیکې وې چې زه یې هم د یوه دردېدلي افغان په توګه د ښاغلي افغاني صیب د شخصیت سره اشنا کړم، هو همدا پیوند و، ځکه چې دهغه (شاعر) د هیواد سرتوري زموږ پټ دی او د وطن یتیم بچی زموږ تن دی، دهغې بې وروره کور زما کور هم دی او زما بې اور کور دهغه هم دی، یعنې خوښي او غمونه ټول مو سره ګډ دي. زه د فن او هنر له مخې د ښاغلي سمیع الدین افغاني، پاک او سپیڅلي احساس نه ټکنی کوم، ټوله (پردیس خیالونه) ټولګه مو په لاس کې ده، تاسې او خپل انصاف او قضاوت. مګر دا چې شعر مینې، احساس، پیغام او انساني عاطفې ته وایي نو ما دا ټول د ښاغلي افغاني صیب په پیلو ویناوو کې لیدلي او لوستلي دي.

پر ژوند او قلم یې برکت
اجمل اټک یوسفزی
ناروې، اوسلو

محبت

همېشه به مې ورب ته داد عا كړه
محبت د نازولي جانان را كړه

دا نړۍ راته فاني دنيا حساب ده
هوښيارانو توبښه جوړه د عقبا كړه

د جنت او د دوزخ پروا به څه كړم
چې پروا مې شپه او ورځ ستا د رضا كړه

چې تمام عمر په فكر د دولت وي
هغه خلكو د خپل ځان سره جفا كړه

د مادي دنيا متاع ده د څو ورځو
غافل مه شه او خروي تخفه پيدا كړه

چې د زړونو په رضا رب خوشحال يږي
راشه! داسې انساني احساس اشنا كړه

د اخلاص او صداقت لوړه رتبه ده
د كعبې د پيروانو ځان همرا كړه

په كوم ملك كې چې رښتني وروړگلي وي
د هغو خلكو روزگار ربه صفا كړه

چې د بخل او كينې نه ، نه مړيږي
هغه قوم ، هغه ولس ربه پنا كړه

غرض دا چې صداقت لوى عبادت دى
قوم په صدق كې حاصل د خداى رضا كړه

۲۱-۱۰-۲۰۰۸

افغان یم

زه څوک دکوم ملیت دکوم زبان یمه زه؟
بس دومره درته وایم چې افغان یمه زه

پښتون دی که تاجک که هزاره ددی وطن
ازبک نورستانی که پشه ای دی یا ترکمن
ددې خاورې بچیان دي سره یو مو دی مدفن
تاریخ یم جوړونکی د زمان یمه زه
بس دومره درته وایم چې افغان یمه زه

دښمن مو په نفاق کې یو تر بله بیلوي
په رنگ رنگ دسیسو مو په خپل مینځ کې جنگوي
په حيله او نیرنگ مو په قومو جلا کوي
اوس پوه زه د دشمن په بد گمان یمه زه
بس دومره درته وایم چې افغان یمه زه

د تورې په میدان کې هر دښمن پدې پوهیږي
افغان باندې په زور او زیاتي کله کلي کیږي
خصلت مودمیرانی دی په دې هر څوک پوهیږي
په عزم، اراده کې با ایمان یمه زه
بس دومره درته وایم چې افغان یمه زه

راځئ ای خوږو ورونو چې وطن سره اباد کړو
په پوهه هوښیاری باندې دا خپل غلیم برباد کړو

پیشرفت او ترقی ته افغانی عزم بنیاد کړو
بیا سولې وروړولي ته ارمغان یمه زه
بس دومره درته وایم چې افغان یمه زه

کال ۲۰۰۵ مهاجرت

دا افغانستان دی

ای وطنه گران وطن
بنکلی گلستان وطن
دامود خاپوړو کور
دی جنت نشان وطن

بڼه باغ او باغچې لري
رنگ په رنگ میوې لري
ښارد قندهار زموږ
پېغلی پښتنې لري

بنگلي ننگرهار ته ځم
گل د نارنج ښار ته ځم
بیا به د سپرلي موسم
د ښکلو دیدار ته ځم

غرونو کی زمریان لري
ژبي اتن چیان لري
خلکو د پکتیا سیمه
بڼه ښایسته ځوانان لري

لوړ نام او نشان زموږ
دا د اسيا بام زموږ
خومره لوړ شهرت لري
لعل د بدخشان زموږ

دروند په زیارتونو دی
ځای د طاعتونو دی
دا د غزنویانو کور
زړه د تاریخونو دی

لاړ به شو مزار ته بیا
د روضې دیدار ته بیا
سوال به د ایمان وکړو
د الله دربار ته بیا

دا مو د قومو کلی
دا مو د دودو کلی
لوړ عالي کلتور لري
دا مو د نیکو کلی

لوړ په ټول جهان دی
دا کور د افغان دی
دا مو د پلرو کلی
دا افغانستان دی

کال ۲۰۰۲

مهاجرت

داڅه حال دی

دغه خوب د لیدو نه دی
نه خوبونه د لیدو دي
دا حالت د لیدو نه دی
نه وختونه د لیدو دي

څه تیارې دي خپرې شوي
سمه او غریبې دی نیولې
دی وحشي وحشي شیبو کې
دا فرصت د لیدو نه دی
نه وختونه د لیدو دي

ددی شنه اسمان تر څنگه
دا زخمي زخمي وختونه
مرگ او ژوبله ، بیوسي ده

دا دهشت د لیدو نه دی
نه وختونه د لیدو دي

پرهارونه مرگ او ژوبله
دبې رحمو قاتلانو
د ظالمو جابرانو
دا وحشت د لیدو نه دی
نه وختونه د لیدو دي

حالتونه توفاني دي
اوس وختونه توفاني دي
ای د وخت سالار تربوره
ستا خصلت دليدو نه دی
نه وختونه دليدو دي

نن دخداى د بنده گانو
ډېر بې حده سپکه کيږي
څوک پرزيږي څوک څږيږي

دا قيامت دليدو نه دی
نه وختونه دليدو دي

ای ددې زمان انسانه
سره يو شه يو همت شه
يوه چيغه د غيرت شه
نور غفلت دليدو نه دی
نه وختونه دليدو دي

تر دې غلو او گيدړانو
دا وحشي ، سړي خورانو
ترېنه خلاص مظلوم انسان کړه
دا ذلت دليدو نه دی
نه وختونه دليدو دي

کال ۲۰۰۷ مهاجرت

زخمي زړه

شیخه نور کله زه تسبیح شمېرم
زه مې زخمو نه د سینې شمېرم
گیله مې ځکه د خپل ځانه راځي
خپل صداقت دا ناکردې شمېرم
چې په وفا او صداقت مړه شوي
د هغه خلکو هډ پری شمېرم
د زړه باغچه مې ټول زخمي زخمي ده
د رغیدو بې ورځې شپې شمېرم
د پیوندي زړگي نه څه غواړي نور
نه ستا وعدې نه مې گیلې شمېرم
ستا زړه په کوم رنگ چې تسبیح اړوي
زه افغانی مې شوگیرې شمېرم

فرانکن کلینیک-باد کیسینګین

۱۷ / ۸ / ۲۰۰۸

جرمني

دمینې رنگ

یاره ستا په اننگو کې
چې د چا د وینې رنگ دی
زما د پاکې مینې
حقیقت پکې څرگند دی

ما ویل سترگې دې خوږې دي
دې ویل تورې په رنځو دي
ما ویل مینه دې سور اوږدی
دی ویل یار زما ملنګ دی

ما ویل زما سره اشنا شه
دې ویل زموږ کلي ته راشه
ما ویل مینه رسوا کیږي
دې ویل دا دمینې خوند دی

ما ویل ښکلې دې ځواني ده
دې ویل مینه رسوايي ده
ما ویل زه دې لیونی کړم
دې ویل یار مې غنم رنگ دی

ما ویل سپینه خوله دې را کړه
دې ویل مینه کړې بې باکه
ما ویل زړه ته مې نژدې یې
ویل زه شمع یار مې پتنگ دی

ما ويل راشه مازيگرته
دې ويل دربه شم گودرته
ما ويل لاره به دې خاړم
ويل منگي مې شين په خنک دی

۲۵/ ۴ / ۲۰۰۷

پاکې هیلې

هغه څه چې مو په زړه کې هوسیري
زموږ هیلې دي منزل ته به رسیږي

دغه هیلې ډېری پاکې او سوچه دي
چې ملګري مو د ژوند او همېشه دي

دا ژوندون د امیدونو لوی جهان دی
ځکه تل په هلو ځلو کې انسان دی

د مادي دنیا متاع پسې به ګرزي
خو اخر به د نیستی په طرف پرځي

چا چې بل انسان ته کړی دی خدمت
دا حتمي ده چې بیا مومي به عزت

ځینې شته داسې کسان چې مضري کا
چې تاوان درته رسیږي خوشحالي کا

دوی په خپله په تلاش کې د ضرر دي
خدای وهلي ځان نه کله با خبر دي

څوک چې چاته کوهی کني هغه خپله
په کوهي کې به یې ځای وي تل تر تله

چې د بخل او کینې نه نه مړېږي
ناروا دی هېڅ منزل ته نه رسېږي

تکبر دا د جاهلو خلکو کار دی
په دنیا باندې تل کله اعتبار دی

پاکې هیلې د انسان او انسانیت
درته ښایي که دې گران وي خپل عزت

د اخلاص لاره مدام د پیروزي ده
د انصاف تله قانون د پادشاهي ده

افغانی دا صداقت لوی عبادت دی
خپل قسمت چې در رسېږي قناعت دی

جنوری ۲۰۰۴ جرميني

مهاجر

زړه کې چې مغروره او کاکه يمه
داسې معلومېږي چې ساده يمه

دلته په پردي وطن کې ژوند کوم
هر څه خپلوم ځان بېګانه يمه

ګوري راته تل دوی په پردي نظر
هسې زه د څو ورځو ميلمه يمه

۲۴ / ۴ / ۲۰۰۷

مهاجرت

د زړه باغچه

د زړه باغچه کې درته گل کرمه
رامبیل، چمبیل، نرگس، سنبل کرمه
دا به وعده راسره کړې جانانه
د گلو سیل له به راځي جانانه

د زړه باغچه کې درته خیال جوړوم
د بنا پیریو پکې تال جوړوم
زما دا هیله به منې جانانه
د گلو سیل له به راځي جانانه

زما د پاکې مینې ښکلي بڼې کې
ستا د ښایسته حسن منلي بڼې کې
د وفا لاس به را کوي جانانه
د گلو سیل له به راځي جانانه

زما د مینې او سرو گلو باغچه
د رنگینو، باغ او بلبلو باغچه
بیا له خزانو به ساتې جانانه
د گلو سیل له به راځي جانانه

ترخو پدې باغچې خزان گډ شي
په سرو گلونو مې تالان گډ شي
پاس په لیمو به قدم ږدې جانانه
د گلو سیل له به راځي جانانه

۱۰ / ۴ / ۲۰۰۷

جرمني

ليونۍ

د فکريال کي زنگيده ليونۍ
بيا په زرگي مې وریده ليونۍ

ما مې د زړه ورته داغونه شمېرل
دا بې پروا وه خنديده ليونۍ

هسې بې درده بې احساسه نه وه
خما په مينه پوهيده ليونۍ

ما چې اظهار ورته د مينې کوه
لکه د گل به غوړيده ليونۍ

افغانۍ خومره بڼې شيبې تېرې شوې
چې په مالت کې اوسيده ليونۍ

۱۰/۱/۲۰۰۸

مهاجرت

غزل

زړه چه شی بی شوره بس د عشق د کوره ووځی
یار ورته اغیار شی د زړگی د زوره ووځی

دغه د بی مینو ښار د زړو تسل په څه کیږي
دا چې د یار مینه یې د فرض د پوره ووځي

عزم فولادي د یار په مینه کې په کار دی
ژوند دنا امیده ارماتو د توره ووځي

ژوند د پاکې مینې ، پاکو هیلو سره ښه ایسي
گوره چې مین د ناکردو داوړه ووځي

هسې چې ښایست یې د اشنا په انتگو کې دی
هسې یې غزل دنا اشنا انځوره ووځي

۱۶/۱۲/ ۲۰۰۶

کلیواله

د کلي مينځ کې د پنځو په څو کوتلله جلی
لکه کوتره مې د ورايه وليدله جلی

د سيڅکو کتاريې جوړه د اوربله ځينې
په يو نظريې زړگي ويوړه د گوگل ځينې
په سرو منگلو يې لاس تېر کړه د کاکله ځينې
په هر قدم کې لکه لښته ماتيدله جلی
لکه کوتره مې د ورايه وليدله جلی

خپلو همزولو سره وتې په چکرو نه
بنکلی موسم د پسرلي او مازيگرو نه
د پلواندي پټ کاته يې په هنرو نه

د نجو مينځ کې لکه شمع بلیدله جلی
لکه کوتره مې د ورايه وليدله جلی

يو يې په غاړه سور کميس گل بخمل وه نه
په جگه پوزه د چارگل يې جلو بل وه نه
دا خوشبويي چې په گدا ترې د سنبل وه نه

په افغاني لباس کې بنکلي بنکاريده جلی
لکه کوتره مې د ورايه وليدله جلی

۷/۷۲۰۰۸

د جانان غم

د شوگيرو به درته څه ووايم
د ژريدو به درته څه ووايم
چې دې په مينه کې لوگي لوگي شوم
د نا کړدو به درته څه ووايم
د جانان غمه ليونی دې کړمه
د رغيدو به درته څه ووايم
چې په وعده باندې وفا ونکړې
د تش وعدو به درته څه ووايم
گيلې مې ډېرې په زړگي تېريزې
ددې گيلو به درته څه ووايم
زړه مې د مينې په درياب لاهو شو
د ډوبيدو به درته څه ووايم
د افغاني زړگي کي مينه د يار
د هيريدو به درته څه ووايم

۲۰/۲/۲۰۰۸

مهاجرت

د نجونو ميره

((ما يې تماشه وکړه تله چې د چمن په لور))
((دا د نجونو ميره وه لاړه د گلشن په لور))
ما يې تماشه وکړه تله په مکيزونو کې
مسته چې په ناز قدم اخلي په گلونو کې
حسن ده بڼکلا ده دانه ځي د فیشن په لور
دا د نجونو ميره وه لاړه د گلشن په لور
ما يې تماشه وکړه ده د سردرو بڼکلا
سرو ده بوستان په قد ده د شنو باغچو بڼکلا
حوره په بڼايست ده دا ځي باغ حرم په لور
دا د نجونو ميره وه لاړه د گلشن په لور
دا د نجونو ميره ده بڼه بڼکاري همزولو کې
داسې وطني بڼکلا نشته پدې نورو کې
څار تر افغاني حسن ځمه د وطن په لور
دا د نجونو ميره وه لاړه د گلشن په لور

ديسمبر ۲۰۰۴

مهاجرت

بنگري

مانه د زرگرد دوکان
خيالي پاولي غواړي
سپينې ليچې تشې ګرزي
ليلا ځمانه شنه بنگري غواړي
زرګره نقد ې روپۍ واخله
مانه اشنا د لاس بنگري په خپل مرضي غواړي
سپينې ليچې تشې ګرزي
ليلا ځمانه شنه بنگري غواړي
اشنا ځمانه مروردی
د لاس بنگري مې خوږ اشنا په بې صبري غواړي
سپينې ليچې تشې ګرزي
ليلا ځمانه شنه بنگري غواړي
بنگري د يار په لاس کې خوند کړي
په سپين مړوند د بنگرو شرنگ بنگلي ځواني غواړي
سپينې ليچې تشې ګرزي
ليلا ځمانه شنه بنگري غواړي

۲۰۰۷/۱۲/۲

څلوريزه

زه افغان يم خپل وطن راباندې گران دى
اتحاد او ورورولي ځما ارمان دى

چې يې مينه دوطن يې ده په زړه کې
افغاني داهموطن راباندې گران دى

مهاجرت

که خپل که بیګانه ده

چا وړان کړو دا وطن چا ترې لوټ کړي خزانه ده
که خپل که بیګانه ده
چې خپل یې وړانوي بیا د پردو نه څه ګیله ده
دا څنګه زمانه ده ؟

هر چا تر خپله وسه دا وطن کړلو خراب
څوک ناست دی بلډنګو کې په ډالر کوي حساب
څوک پروت دی په خیمه کې له یخنی نه شو کباب
هر چا ده غږولي د خپل خوښې ترانه ده
دا څنګه زمانه ده ؟

په نوم د عدالت دی خو خیانت پکې چالان دی
غریب پدې وطن کې د ماړه نس په ارمان دی
دا ملک چاته جنت چاته په مثل د زندان دی
هستي یې رانه لوټ کړه د ډالرو یارانه ده
دا څنګه زمانه ده ؟

خلک لاړه تر کیهانه موږ په خپلو کی جنگیرو
پدې عصر و زمان کې د پردو په ډول ګډیږو
نفاق او تربګني کې هېڅ مطلب ته نه رسیږو
وطن په نامه یو شی صرف همدا یوه چاره ده
دا څنګه زمانه ده ؟

ټينگ عزم افغانی او ورورگلوې مو سعادت دی
وطن ته د بادردو هیواد والو ضرورت دی
یووالی اتحاد زمونږه پوهه دی همت دی
وطن به شي اباد که دا مو عزم او اراده ده
دا څنگه زمانه ده ؟

۲۵ / ۲ / ۲۰۰۸

مهاجرت

خیبره

خیبره ستا لیدو ته دځلمو سره درځم
ستا جگو جگو غرو ته د پښتو سره درځم

اغیار که چیرې لار کې د اغزو دامونه کیږدي
هیڅ ډار مې ترې نه شي ابله پښو سره درځم

زما د نیکو کور یې تا کې ښکلي تاریخونه دي
میرانه نارینتوب او د اسرو سره درځم

پردی که په خپل زور او په طاقت باندې نازیږي
زه خپله پښتونواله او شملو سره درځم

دا ستا په سردرو کې د میرانې هدیږې دي
مزار ته یې د سرو گلو غنچو سره درځم

جنوری ۲۰۰۷

توپیر

ما د خیالونو د باغچو بڼاپیری
دهوسونو د دنیا ناوکی
په سمه ورځ او په رڼا ولیده
مایوه ټکلي تماشا ولیده
زه د حسنو میلمه شوم
د بڼاپیرو میلمه شوم
هلته زه پوه شوم په دې
چې د خوندونو او خیالونو دنیا
دهوسونو دنیا
درڼا ورځې د خوندونو سره
خوږو وختونو سره
تعبیر په څه انداز دی
توپیر په څه انداز دی

دیسمبر ۲۰۰۵

يووالی

لا ترخو به زموږ گران وطن وړانيزې
لا ترخو به زموږ کلی لا نړيزې

ورنولوږڅه د تدبير نه کار په کار دی
په يووالي باندې هر مشکل سميرې

چې يووالی وروړگلو ي يې په نصيب شي
افغانی وطن به خا ما خا جوړېږي

۲- ۹ - ۲۰۰۷ کال

مهاجرت

حالت

زړه ته کله کله راشي مایوسي
خفه کېږود نا اهلو په دوستي

که له یو خوا مو هجران زړگی کباب کړ
بیا د بلې خوا دی غم د بې وسي

عاقبت به مو وکومې لورته بیایي
چې رتلی گڼو ژوند د سالوسي

د خوارانوسره خوار یو موږ په طبع
د خانانو دود مو ځانله لمسوي

موږ چې وگورو د ماتو زړونو خلک
پرې زورېږو ډېر بې حده په راستي

چې د عدل په بازار کله ورگډ شو
د سرو، سپینو فرق یې وینوسم د ستي

مور په مینه د اشنا هسې صادق یو
چې مجنون ورته عاجز دی په دوستي

افغانی چې دکوم چا په مینه سوزي
د هغه نگار په مینه کړي مستي

کال ۲۰۰۵ مهاجرت

مینه خه ده

دغه چټه بنکلا گوره
وای په مینه نه رسیږم

خپله مینه کې لمبیږي
وای په چل یې نه پوهیږم

مینه اور مینه سیلاب دی
مینه ژوند مینه کتاب دی

مینه پوهه ده علمیت دی
مینه کار دی شجاعت دی

مینه سیند دی لوی دریاب دی
مینه شرنگ دی یو رباب دی

مینه بحر دی طوفان دی
مینه دا فانی جهان دی

مینه بڼه شانتې نغمه ده
یوه بنکلی ترانه ده

دا د ژوند مانا ده مینه
هم د خوند مانا ده مینه

څوک د خدای سره کړي مینه
د عقبا په لارې سردی

څوک په دی فاني جهان کې
د ریا په لارې سردی

مینه کور مینه دلبر دی
مینه زور دی اوهم زردی

څوک د کار سره کړي مینه
څوک مین په خپل هنردی

څوک روزگار سره کړي مینه
هم پیشوا دی هم رهبر دی

د یار مینه زوریدل دي
په سور اور کې سوزیدل دي

د پتنگ انجام د مینې
په لمبو کې لمبیدل دي

د مین په برخه گوره
مایوسي ده ژاړیدل دي

د جانان مینه د سره
(په سور اور ورته دنگل دي)

۹ / ۸ / ۲۰۰۸

ترڅو به دا نفاق وي
راځي چې جوړ کړو دغه وران کلي کورونه
وروڼو ترڅو به دا نفاق وي

راځي چې يو کړو دا خواره واره قومونه
وروڼو ترڅو به دا نفاق وي

گودرمو وران پېغلې سرتورې شولې
د ورور گلوی خبرې نورې شولې
کلي باندې مورانسکورې شولې
څو به د بل په لمسونه خپل کور ورانونه
وروڼو ترڅو به دا نفاق وي

دا وطن مينه غواړي کار غواړي
بيا جوړولو ته يې زيار غواړي
بنکلو باغچو ته يې مليار غواړي
ترڅو به اوږد پردیو پېغورونه
وروڼو ترڅو به دا نفاق وي

وروڼو تدبير او علميت دی په کار
لوړ شجاعت او صداقت دی په کار
بيا رغونې ته همت دی په کار
راځي پوره کړو د کالونو ارمانونه
وروڼو ترڅو به دا نفاق وي

دا مود کلو او بانډو وطن دی
دا د بنایست د منظرو وطن دی
د ولسونو ، پرگنو وطن دی
سره جرگه کړو افغاني ټول ولسونه
ورونو ترخو به دا نفاق وي

۳-۸-۲۰۰۷ کال مهاجرت

ځوانيمرگه اوزليم

يوه مينه يوه ناز يوه ادا وه
يوه بنکلی نازينه دلربا وه
خوږې سترگې محبت سره اشنا وه
هغه لاره د عمرونو مسافر شوه

هغه لاره مور او پلار يې په غم ژاړي
د ځوانۍ د مرگ بهار يې په غم ژاړي
زموږ کلی زموږ ښار يې په غم ژاړي
اوس هغه د مور او پلاره مرور شوه

تر سهاره پرې د غم او بنکې جاري دي
مور او پلار يې اوس د غمه لېوني دي
نا اميده په ژړا خپل او پردي دي
په ځوانۍ کې دا پېغلو ته چيرته سر شوه

نن اسمان دی په دې کلي راو ليدلی
دلته هر سړی بې حده زوريدلی
دې ماتم کې هر چا ځان دی خپل گڼلی
ښه ځواني يوه ښکلا نن د نظر شوه

رښه ستا دنيا ده لويه ته باد شاه بې
هم د خان هم د غريب هم د گدا بې
ته په خپله په خپل کار باندی اگاه بې
نن خور لانه مې د لور خاورې په سر شوه

۲۰۰۷ / ۲ / ۲۰۰۷ ماین اشف جرمني

د نیکو وطن

خپل وطن مو وړان شو شو محتاجه د پردو وطن
خوږ دی خلکو خوږ دی د پلرو او د نیکو وطن

دلته مجبوری ده هر قدم کی تکلیفونه دی
دلته بی و سی ده هری خوا ته پیغورونه دی
بل غوندي قانون دی مایوسی ده زحمتونه دی
هر قدم پردی دی راته ښکاری د میرو وطن
خوږ دی خلکو خوږ دی د پلرو او د نیکو وطن

خه خو په وطن کی ډیری شمیره شهیدان شول
ډیر نور د ابرو خلک بی کوره بی کاروان شول
څوک بیا په پردی وطن کی پاتی په بیابان شول
دا نسل لا پرېږده چه مو وړان شو دلمسو وطن
خوږ دی خلکو خوږ دی د پلرو او د نیکو وطن
خومره شو بی قدره په بل ملک کی چه اوسیدو
دلته هر قدم کی د افغان په نوم زوریږو

ټول عیب په نفاق کی دی په دی هم نه پوهیږو
وړان شو د شملو وطن د کلو او بانډو وطن
خوږ دی خلکو خوږ دی د پلرو او د نیکو وطن

راشی خوږو وړنو سره یو شو د افغان په نوم
خو به دا نفاق وی چه بیلیرو این او ان په نوم
لاس د وروری ورکړو د اخلاص او دایمان په نوم
جوړ کړو افغانی وطن د سولی او جرگو وطن
خوږ دی خلکو خوږ دی د پلرو او د نیکو وطن

حالات

په مونږه خومره چې وختونه تېر شول
هومره عبث میاشتي، کالونه تېر شول

دا به تقدیر وه که مو خپله گناه
په ژوند مو خومره کړاونه تېر شول؟

خلک ښه ژوند ته ترکیهانه لارل
زموږ عبث ټول فرصتونه تېر شول

دغه حالاتو په موږ څه ونکړل
زموږ روزگار کې ټول غمونه تېر شول

یوه لحظه آرام مو ونه لیدو
څه نا کراره مو فکرونه تېر شول

خپلو مینځو کې جنگوي افغانان
خومره وحشت خومره ظلمونه تېر شول

کله شوه په ډول د اجنبي رنگ په رنگ
څه بې وقاره حیثیتونه تېر شول

هسکه شمله مو د نیکو شوه ټیټه
د پردو رسم او رواجونه تېر شول

دا بې فرهنگه د فرهنگ تر نامه
زموږ د کلتور اوله دودونه تېر شول

داد تاريخ او افغانيت دښمنان
دوى مو لستونې كې مارونه تېر شول

افغاني! نه رسي منزل ته هغوى
چې د وطن او ولسونه تېر شول

۲۸ - ۱۲ - ۲۰۰۸

برول - جرمني

موقعه

دا ژوندون يوه موقعه ده
د چاته لنډه چا اوږده ده
دا موقعه ده هغه چاله
چې فرصت لري سباله
خوپه هر شي کې انجام شته
خوک صادق هم بد نام شته
پوه او ښه خلک تير شوي
بد په بد نامه ياد شوي
خاطري ترې پاته کيږي
نيک په ښه نامه ياديږي
د ژوندون په پړاوو کې
په وختونو زمانو کې
ډير و ستر ستر قدرتونه
د بدبې وې مقامونه

دلته ستري بادشاهي وې
ډيري لوي امپراتوري وې
خوک چنگيز په شان مغرور و
نا پيلون هم لوي باتور و
لږ عبرت ژوندته پکار دی
کبر جن سپي تل خوار دی

نن دا مست چې په ډالري
دوی د ځانه بې خبر دي
سبا خدای له په رفتن دي
بس محتاج د یو کفن دي

»»»»

۲۷ - ۸ - ۲۰۰۹

زموږ مینه

دا د مینې عجیبه لویه دنیا ده
څوک په مینه کې مجنون څوک یې لیلای ده

چې په مینه محبت کې دی تېر شوی
مینه کړې ده درخو ده که رابیا ده

مینه څه ده مینه سیند دی لوی دریاب دی
مینه پوهه ده علمیت مینه کتاب دی

د یار مینه زوریدل دي بل څه نه دي
په سوراوړ کې سوزیدل دي بل څه نه دي

د پتنگ د مینې بد غوندې انجام دی
په لمبو کې لمبیدل دي بل څه نه دي

زموږ مینه زموږ گران افغانستان دی
زموږ مینه زموږ ژوند زموږ ایمان دی

بی وطنه چې اوسیري په غربت کې
خوږ ژوندون ورته په مثل د زندان دی

زموږ مینه زموږ هیله ده ارمان دی
اتفاق او ورور گلوی د هر افغان دی

دا وطن په ورور گلوی باندې جوړیږي
په یووالي باندې هر مشکل اسان دی

د وطن غيږه کې مې کور دی
ماته پردي مالت کې خوب کله راځينه

د وطن خاورې به رانجه کړم
دا پرديسي ژوندون مې هر دم زور وینه

چې مو تاريخ ته نظر وکړو
جگې شملي مو د پلرو را يادې شينه

دا مو په خپله په ځان وکړه
چې د پردو په لمسونه خپل کور وړانونه

راځی چې خپل وطن اباد کړو
ترڅو به گالو د پردیو پېغورونه

وطن د ټولو شریک کور دی
دا دشمنان مو په قومونو بیلوینه

د اتفاق نه هرڅه جوړ شي
راځی چې یو کړو افغاني خواره قومونه

۱۲ / ۱ / ۲۰۰۸

راشه چه سپرلی دی شم
 راشه چه سپرلی دی شم گلزار دی شم
 راشه چه د بدی ورځی یار دی شم
 ستا د پاکی مینی محبت کی یار
 ژوندشمه وړمه شمه بهار دی شم
 نه شته بله لار نه بل تدبیر چیری
 راشه چه مرهم دی شم قرار دی شم
 ته ما ته په مینه مینه وگوره
 زه به دی لمبه شمه انگار دی شم
 ما سره جذبه ده محبت زړه کی
 راشه چه کاکل دی شم سینگار دی شم
 مینه د اخلاصه سره خوند کوی
 راشه چه د مینی وفا دار دی شم
 هسکه غاړه زیب لری امیل سره
 راشه چه د سپینی غاړی هار دی شم
 شرنگ دی د پایزیب په زرگی بڼه لگی
 راشه چه پایزیب دی شم شرنگار دی شم
 ۲۰۰۹ - ۵ - ۲۲

په کوز او بر کی

په کوز او بر کی نن بی شمیره انسانان مری
له هری خوا نه افغانان مری

څوک د طالب څوک ترهگر په نامه
څوک د اجیر څوک د نوکر په نامه
زموږ زاړه زموږ تنکی، تنکی ځوانان مری
له هری خوا نه افغانان مری

دنیا روانه ده کیهان لتوی
په علمیت کی ټول جهان لتوی
زموږ مکتب زموږ شاگرد پوه استادان مری
له هری خوا نه افغانان مری

موږ انسانیت او عدالت یادو
موږ تل انصاف او صداقت یادو
خو په عمل کی هم منصف هم مسلمان مری
له هری خوا نه افغانان مری

تر څو به خپل میخ کی جنگونه کوو
د بل په لمسه ورور وژنه کوو
څه بی حساب به مو تورسری، ماشومان مری
له هری خوا نه افغانان مری

دلته کی مینه محبت مری
دلته افغان دلته همت مری
دلته ناهید او د نازو انا لمسیان مری
له هری خوا نه افغانان مری

راځی ای ټولو ډلو ډلو خلکو
په بیلو لارو ویشل شوو خلکو
که یو لاس نشو هم وطن هم موایمان مری
له هری خوا نه افغانان مری

۲۰۰۹ - ۸ - ۴

د يار مينه

د يار مينه زوريدل دي بل څه نه
په سوراوړکې سوزيدل دي بل څه نه

چې د چا په زړه کې اوږد مينې بل شي
مايو سي ده ژړيدل دي بل څه نه

د پتنګ د مينې بد شاتته انجام دی
په لمبو کې لمبيدل دي بل څه نه

د جانان مينه د سره قربانۍ ده
په سوراوړ ورته دنګل دي بل څه نه

۲۲ - ۳ - ۲۰۰۸

یاره ستا راتلو سره

باغ به مې گلزار شي ياره ستا راتلو سره
ژوند به نوبهار شي ياره ستا راتلو سره

ياره ستا د ښکلي مخ چرته هم ثاني نشته
زړه به ځوان ماليار شي ياره ستا راتلو سره

هسي محبت چه کړي تور بورا په گل باندی
داسی به روزگار شي ياره ستا راتلو سره

زړه خو ستا د خوږ زړگي خوږ نظر په تمه دی
روغ به دې بيمار شي ياره ستا راتلو سره

ښکلي ارزوگانۍ دي ښکلو ارمانو نه سره
ورک به مې تلوار شي ياره ستا راتلو سره

گل به خجالته وي ستا ښکلي رخسار نه بيا
لرې به اغيار شي ياره ستا راتلو سره

زه خود وفا تمه صرف خپل اشنا نه کړم
زړه به مې قرار شي ياره ستا راتلو سره

ما دې د ښايسته حسن لوړ انداز ليدلی دی
ژوند به لاله زار شي ياره ستا راتلو سره

زه په افغاني رسم ياره ته تمه ، تمه يم
خلاص به انتظار شي ياره ستا راتلو سره

۱۷ / ۱ / ۲۰۰۹

څه تمه وشي؟

دغه تغير او بدلیدو نه به څه تمه وشي؟
د جهانخوارو د وعدو نه به څه تمه وشي؟

دا به رښتا وي هغه څه چې دوی وعدې ورکوي؟
د نوي مشر تدبیرو نه به څه تمه وشي؟

خلکو د ظلم او وړانکاره سرمایې نظام نه
د دوهوښیاره لېونو نه به څه تمه وشي؟

روزگار به بیا خپل ازموینه راڅرګنده کاندې
زموږ د بربادو ارمانونو نه به څه تمه وشي؟

هغه ظالم پاچا د ظلم د انجام نه وروسته
د دغه ځوان د کړو وړو نه به څه تمه وشي؟

خلکو دا ظلم دا وحشت به وی تر کومه پورې؟
خاونده ستا د قدرتونو نه به مو تمه وشي؟

دغه ناتار چې نن سبا په ولسو روان دی
ددې وحشت د ختمیدو نه به څه تمه وشي؟

که داسې نه وي نو راپاڅه ای مظلوم تېره
یو لوی تحریک د ولسو نه به څه تمه وشي

افغاني ستا کلي بانډې چې وړانوي نه گوري؟
ددې وړانکار سړي خورو نه به څه تمه وشي؟

۲۹ - ۱ - ۲۰۰۹

مهاجرت

جلا وطن

دا موږ څومره بد نصیب یو
په پردو کې چې اوسیدو
نه د ځان نه د قریب یو
غیر ملکو کې چې اوسیدو

وطن موږ وطن عزت دی
وطن مینه محبت دی
اوس مو وړان دی د زړه کلی
شوگیرو کې چې اوسیدو

دغه څوک دی چې یې وړان کړو
نن احتیاج یې د جهان کړو
دا د کوم ظالم له ظلمه
تورو شپو کې چې اوسیدو
کاش د خپل وطن بزگروای
یا چوپان وای یا کارگروای
اوس په بل ملک کې نوکریو
په چرتو کې چې اوسیدو

دلته بل رنگ ترانې دي
دلته بل شان ته نغمې دي
موږ د خپل مالت نه لرې
په میرو کې چې اوسیدو

نه ځما د کلي خوند شته
نه هغه د یاري رنگ شته
دلته مینه بازاری ده

په دوکو کې چې اوسېږو

دلته زړونه دي مات شوي

د مستي نه دي وليدلي

هر قدم کې مايوسي ده

په سلگو کې چې اوسېږو

که لوی خدای مو مهربان شي

د رحمت په موږ باران شي

په وطن کې مو وروري شي

خپل باندو کې چې اوسېږو

رڼه موږ هم بنده ګان یو

د یو خوږ ژوند په ارمان یو

(کاش چې ورکه محتاجي شي)

امیدو کې چې اوسېږو

افغانی وطن سور اوړ شو

تر اسمانه لوګی خپور شو

اه فریاد او بیوزلي ده

تورتمو کې چې اوسېږو

۲۰۰۹ - ۲ - ۷

درحمان بابا مزار

چې د رحمان بابا مزار وړانوي
د پښتنو ستر افتخار وړانوي

دا د فرهنگ او د ادب دښمنان
زموږ کلتور زموږ یادگار وړانوي

زموږ تاریخ ته دوی په سپکه گوري
دوی زموږ خلی او منار وړانوي

نن د صوفي عبدالرحمان په پلمه
د تصوف پلونه او لار وړانوي

دوی د انصاف او انسانیت نه لرې
نن که رحمان سبا انصار وړانوي

دا تنگ نظره د تعصب لپونیان
د افغانانو کار او زیار وړانوي

اغیار به دا ارمان تر گوره ویسي
چې د افغان ولس گلزار وړانوي

افغاني! زموږ د پرگنو یووالی
د دښمن ځاله او اعتبار وړانوي

۸ / ۳ / ۲۰۰۹

مهاجرت

شوگيرې

زه له حيا يار ته کتلی نشم
د زړگي راز ورتـــه ویلی نشم
د یار منت مې په لیمو قبول دی
د بل احسان په ځان منلی نشم
دا ستا په مینه محبت کې اشنا
دهجر ژوند نور تیرولی نشم
ستا به پدې کله یقین پیدا شي
زړگی له تانه صبرولی نشم
هاستاد کلي د کوڅو یادونه
خوږې شیبې یې هیرولی نشم
افغانی ژوند په شوگیرو تېرېږي
باران داوښکو درولی نشم

۷ - ۷ - ۲۰۰۹

گیله مند

زه د حالاتو نه په تنگ راغلم
د خپل تدبیر سره په جنگ راغلم

ما ویل چې ښکل به کړم روښانه لاره
په سرنوشت کې د پتنگ راغلم

زه د خپل ملک د پادشاهي په هیله
خو په حساب کې د ملنگ راغلم

ما سره ښکلي ارمانونه زړه کې
خو نامراده ترې په څنگ راغلم

هغه حساب چې مې د ژوند درلوده
زه په مسیر کې د نیرنگ راغلم

ما ویل چې زه به خپل منزل ته رسم
په حقیقت کې په بل رنگ راغلم

د پاکو هیلو ، ارمانونو ښار نه
زه افغانی تری گيله من راغلم

۲۰۰۸ - ۳ - ۱۸

مهاجرت

افغان ځوان

چې خپل ژبې ته خدمت کړي په ښه شان
په مرچل کې ورته پروت دی د افغان

نازولي يې مدام خپل مشران دي
احترام ورته کوي په هر زمان

ښکلی ځوان دی هم ساتونکی د سنگردی
د دښمن سره يې لاس دی په گريبان

لوړ احساس يې د وطن خپره کې ښکاري
رښه ته د دغه ځوان شې نگهبان

ډېر غمخواره استعداد راته ښکاره شو
په خدمت دخپل وطن کې افغان ځوان

د ميرويس او احمد شا بابا خدمت ته
شپه او ورځ يې يوه کړي په ايمان

د نازو او د ملالې خدمتگار دی
خپل ولس ورته د هر څه نه دی گران

همېشه دی د ټاټوبي په خدمت کې
تل نازيږي په تاريخ د لوی افغان

رښه ته د با احساسو ساتندوی شې
لوړ همت راته ښکاره شو افغان ځوان

۲۰۰۹ - ۳ - ۲۲

ځوانيمرگه غزال

زموږ کلي زموږ ښار کې انگازه ده
جگه شوي د ښکلا نن جنازه ده

څښوي نن نامراوه ارمانونه
د غزال د پېغلېتوب ورستۍ شېبه ده

نن د زړونو د داغونو حساب نشته
د غربت د ماتمونو يو بيلگه ده

پدې وير کې هريو ډېر دې ژر پيدلې
که سپين گيری يا که ځوان که بېگانه ده

ارمانونه د ځوانۍ نن خاورۍ کېږي
عجيبه شاني د غم بده شېبه ده

پدې خلکو نن د غم د پاسه غم دی
پدې کلي نن راتاو د غم خپه ده

رېبه ته د مور او پلار يې نگاهبان شې
دا مو هيله دا اميد دا مو توبه ده

تا پيدا کړو ته مو وژنې ته مالک يې
ستا ورحم او کرم ته مو سجده ده
رېبه ته يې جنتونه ور نصيب کړي
ښايسته پېغله غزال جان مو ستا ميلمه ده

۲۰۰۹ - ۳ - ۱۷

اشفنبورگ والډفريتوف

جرمني

نیمګري هیلې

د ژوند بهیر په بیره بیره درومي
تل خوشحالي اود زړه سردې نه وي
کله نا کله داسې ډېر پېښېږي
چې څه کړې حاصل او بر دې نه وي
داسې هستي زمینداري به څه کړې
ځمکه دي ډېره وي بزګردې نه وي
او یا د ځمکې د حاصل نه ورسته
فصل دې پوخ وي او لوګردې نه وي
هغه تنه د بېوسې موقعه کې
مشکل دې ډېروي کمک ګردې نه وي
ملیاره! ته به هم خوشحاله نه وي
چې نیالګي کېنوي ثمر دې نه وي
ژمی به څنګه په خوښۍ کې تېر شي؟
چې بام خڅیرې او خټګردې نه وي
دا تنه یې به څه لذت ولري
په کور کې ناست یې او دلبر دې نه وي
د داسې وصله نا امیده یې تل
واده دې کړې وي پسر دې نه وي
چې د اشنا په تمه تمه ناست یې
ورځ دي اوږده شي مازیګردې نه وي
یا په چرتونو او فکرونو د یار
شپه دې اوږده شي او سحر دې نه وي

د شوگيړو د خپل جانان نه وروسته
خوب دي راغلي وي بستر دې نه وي
چي غريبي او بي وسي وي مدام
په تبه پروت يې او ډاکتر دې نه وي
چي کله کله خوشحالي پېښه شي
پرواز دې زړه غواړي وزر دې نه وي
د بي انصاف درزي د ظلمه وروسته
کالي دې جوړوي خو تهر دې نه وي
داسي وختونه د نيمگړو هيلو
کله پېښيږي چي هنر دې نه وي
يا که په هر څه باندي پوه يې مگر
په لاس کې زور نلري زر دې نه وي
داسي تندي هم په داغلو ارزي
چي خونې نلري اختر دې نه وي
يو خوږ ارمان لرو په زړو کې ربه
چې نور جنگ نه وي ستمگر دې نه وي
خاونده بيا هغه وختونه غواړو
پښتانه يو کره لرو او بردې نه وي

۲۰۰۹ - ۵ - ۴

نیک عمل

دنيا د نیک عمل ده
بدان رتلي دي
چاچې راستي کړي ده
رب ته منلي دي
دنيا د نیک عمل ده
بدي په کارنده
دا بد عمل چې پرې ځي
دا سمه ليارنده
پرهيزگاران د دنيا
پاک او سپېڅلي دي
چاچې راستي کړي ده
رب ته منلي دي
دا دنيايي کار او ژوند
هسې روان دی نا
چې څوک پرې نه پوهیږي
غافل د ځان دی نا
د خدای رښتنی مخلوق
پرې پوهیدلي دي
چاچې راستي کړي ده
رب ته منلي دي
ته سزاواریږې ربه
د عبادت مدام
که مو نصیب شي چېرې
ستا مرحمت مدام
شیطان رتلی گنو
تا فرمایلي دي

چاچې راستي کړي ده
رب ته منلي دي
لاس په دعا يوربه
ته مو سبڅان يې
ته مو پوره کړې حاجت
ته نگهبان يې
افغاني! ستا په لار کې
هر څه منلي دي
چاچې راستي کړي ده
رب ته منلي دي
۲۰۰۹ - ۵ - ۲۰

مناجات

ربه ستا دربار دی لوی
مورېو ټول ستا ثنا گوی
ته عزت چاته نصیب کړې
خوک ذلیل کړې سیاه روی
تفاوت لري خالقـــــــــــــــــه
ستا مخلوق په رنگ او خوی
یو هوښیار کوي کارونه
بل جاهل بې ادب لوی
خوک ظالم خانه خرابه
دی مکاره درواغ گوی
ربه تادي پیدا کړي
خوک عاجز خوک فضول گوی
تکبر چې پـــــــــکې نه وي
ها عالم د عقلـــــــــه پوی
چې په پوهـــــــــه علمیت مري
د هغوۍ شته دوعا گوی
چې په جهل کې پیدا شي
خدای دې نکړي چاته لوی
چې په سمـــــــــه لاره سردی
افتخار په داسې خوی
نورو صلحه کې ژوند تېر کړ
مورې په جنگ کې شورالوی

۲۵ - ۸ - ۲۰۰۹

څاروان

دغه څوک دی چې څاروان دی
رهنما مو د کاروان دی

دا مو خپل که اجنبی دی
که مو خپلو کې پردی دی

دوی کې لویه ځان ځاني ده
راته بنسکاري بې ایماني ده

دي بې لارې ټول منزلونه
تورې شپې دي گړنگونه

په بې لارو ، لارو سردی
د کاروانه بې خبردی

هریو ځان ، ځانله غره دی
که څاروان دی که ساده دی

دی کاروان کې انسانان دي
څوک سپینږيري دي ځوانان دي

هم تور سرې ، ماشومان دي
څوک تنکي تنکي ځوانان دي

دوي کې مینه ده وروري ده
پاک احساس ، مسلماني ده

دوي په تمه د ژوندون دي
په امید د سباوون دي

ای ددې کاروان څاروانه
لږ خبر شه د کاروانه

ستا غفلت کې نابودي ده
ستا همت کې زندگي ده
لږ دمه شه ای مغروره
خان فارغ کړه له غروره
دلته زړونه په لمبو دي
امیدونه په سلگو دي
په صحیح لار مو روان کړه
ته مو سیال ددې جهان کړه
افغاني احساس اشنا کړه
دی تیارو نه جوړ سبا کړه

۹ - ۵ - ۲۰۰۹

جرمني

د غم خپی

په موږ د مرګ بدې خپې تیرې شوی
څه عجیبه شانتی صحنې تیرې شوی

د زړه ګوګل ته مولا س ویوړو رقیب
د درد او غم بدې شیبې تیرې شوی

د ژوند مفهوم زموږ بې رنگه شولو
د نابودیو ولولې تیرې شوی

ها امیدونه ارزوګانې د ژوند
ټولې نیمګړې قافلې تیرې شوی

راځی چه واخلو عبرتونه تر ژوند
داسې په موږه چه تیاری تیرې شوی
پدغه ژوند کې اعتبار کله شته
د خود غرضو ناکړدې تیرې شوی
د ژوندون پای کی مایوسی څه پکار
د ښه عمل ښې خاطری تیرې شوی

دلته دا څوک دی چه مغروره ښکاری
فانی دنیا شیبې ، شیبې تیرې شوی

افغانی رب ته د سجدو موقه ده
ګنې موقی مو د توبی تیرې شوی

۸ - ۵ - ۲۰۰۹

مهاجرت

څه وشول ؟

زموږ کلي او گلزار باندې څه وشول
په سپرليو ، نوبهار باندې څه وشول
بوراکان د باغ په لوري نه رادرومي
په دې خوار غريب مليار باندې څه وشول
چې د خياله يې رخسار په اوربل پټ وه
په هغه ښکلي نگار باندې څه وشول
نه ادم شته ، نه رباب ، نه هغه مينه
د فرهنگ د زړه قرار باندې څه وشول
دلته هرڅه دي وران شوي ويجاړيږي
زموږ کلي زموږ ښار باندې څه وشول

دغه څوک دی چې په خپلوکې يې وران کړو
ولسونو او اعتبار باندې څه وشول
داڅه وشول څه به کيږي نه پوهيږو
زموږ د خلکو په وقار باندې څه وشول
د ظالمو او بې رحمو زور چليږي
افغاني! زموږ روزگار باندې څه وشول

۱۹ - ۵ - ۲۰۰۹

مهاجرت

ياره ستا په اننگو کی

څنگه چه بنایست یې د اشنا په اننگو کی دی
هسې یې غزل د نا اشنا انخوره ووخی

د ځوانی په وخت به چه د چا د بنادئ مراسمو ته تللو ، نو په تلو تلو کې به دا پوښتنه
طرحه کېدله چه به یې پاڅه کړي وي ؟ د غوښې سره شوله که بې غوښې ؟ خوندور
ځواب «پولاو» و . مگر زما او زما غوندې ، د ځینو سرگشته و ، نه دا پوښتنې
خوښېدلې او نه دا ځوابونه . زموږ په زړه پوری پوښتنه دا وه سندرغاړې څوک دی ؟
اسلم ، بادام ، فیض گل ، حافظ ، مشکي ، بسم الله ، ایوب ، رحمتگل ، گلرنگ ... یا ؟
واده ته به ورسېدو څه شی به چه تیار و هغه به د یار و ، هغه به مو په خوند خوند و خوړل
....

بیا به له ماسخوتنه تر سپېده داغه پورې د سندرو په اورېدو نه مړېدو . د بهارې ،
بیرمې ، بیاگ ، کستوري ، کلیان ، اسا او جوگ په راگونو کښې به مو سندرې : مقام ،
غزل ، لنډی ، چهار بیتې ، لوبې ، بگتۍ ... او په هغو کښې به مو په ډېره مینه ، د مینې
سندرې اورېدلې . دیار د مینې ، د وطن د مینې او د خدای د مینې د استاد الفت د مینې
دیو غزل دا بیت الغزل ، د هماغه زمانو یادگار دی .

چه په حجرو کې یې د عشق سندرې

هره شپه اورم ننگرهار ښه دی

مگر اوس ، د ماشینی نړۍ د ترقۍ او پر مختګ په زمانه ، په یویشتمه سدي ، یا د
کمپیوټر په دوران کښې پر موږ بد بختانو ، ددې ورستیو د پرشو کلونو ، د پرله پسې
تپل شویو خونړیو جگړو ، د نړۍ د راز راز پرمختللیو وسلو د ازموینو د درز او دروز
پدې دوزخي زمکه او اسمان کښې ، چه د چا خپلوان ، عزیز ، دوست او اشنا د بنادئ
کارت راشي ، نو کارت وگورو چه د شپې له خوا ، د یو مجلل عصري هوټل تالار ته یې
بللي یو . مننه مبارک دې شي .

هلته د خوړو غم نه وي . د هر مېز گرد چارپېره دولس تنو غذا سرويس كيږي ، شوله خو درك نه لري ، خلور پنځه ډوله پولاوونه ، خلور پنځه ډوله غوښې ، سالندونه ، فيرنې گانې ، مېوې او كوكا كولا گانې

دولس واړه زمريانو مېلمنو حمله په غوښو وي . وريچې هسې پاته شي . هسې هم زياتره پخ كړي شيان باسي او د پرون ، بل پرون او لرغونيو پرونونو د ودونو پاته شوني وي .

خداى دې د هغو مل شي چه وخت ناوخته يې د وينې د فشار يا د معدې د تېزاب درجه جگيږي

راغلو د سندرو اورېدلو ته :

هلته سندرغاړو ته ډير ښه سټېژ جوړ شوى وي . په اوټو كړيو دريشيو او ښكلو نيكتا يي گانو ، منظم او مهذب ، ((هنر مندان)) (او كله نا كله) بې هنران ((ناست وي او سندرې غږوي . هغه سندرې چه موږ په ځوانئ كښې اوريدلي هغه نه ، هغه استادان خو زياتره وفات شوي دي . خداى يي وبخښي ! د هغو د زامنو لمسيانو څخه ، خداى دى يي لري ، سندرې او روسندرې خو سندرې وي)) خو ((، بيا هم)) خو ((، خو دنوي عصر د تخنيك زور هم ورسره شپي ، او د موسقى خوږ اواز ، دراكتونو ، توپونو او بمونو د اواز غوندې اوچت شي او غوږونه كڼوي .

په يو واده كښې ، همدا چه ډوډى مو ونغرله ، نويو ملگري راته په څه طنزي لهجه :
ويل

استاده ! كه دې خوبه وي نور سخت به واخلو ، وبه تنبستو .
ما وويل : ولې ؟ هغه وويل : ته پوهيږې چه افلاتون ويلي دي :)) موسقى د روح غذا ده ((مگر زه پوه شوم . پاڅېدو . په ولاړه حالت كښې ما وويل : بېشكه ! كه الله پاك پدې يوويشتمه پېړۍ كښې ، افلاتون را ژوندى او يا زموږ په ټولنه كښې نوى افلاتون را پيدا كړي ، نو پر موږ به د هغه ذات د بې شمېرو احسانونو تر څنگ د هغه دا احسان هم وشي . چه ، دې زمانې ځينې كسانو ډېر تبليغ كړى دى چه)) فلسفې افلاس

کړی دی ((ددې پرو پاڅنډې په اشر د نړۍ د فیلسوفانو بازار سوړ شوی ، او د هغو پر
گدۍ سفسطه بازان ناست دي . او دې سره نړۍ د فلسفې په افلاس اخته شوې ده . نو
نوی افلاتون به خپله هغه زړه خبره)) موسقي د روح غذا ده ((بیرته واخلي او داسې
حکم به صادر کړي)) موسقي د روح عذاب دی !)) .

او دې سره به د فلسفې او فیلسوفانو ارزښت هم یو په دوه شي .
چه روان شوو د موسقي لمړنی درز پورته شو خو چه د تالار دروازي ته ورسیدو ، د
سندر غاړې غږ مو تر غوږ شو .

یاره ستا په انگو کې

چه د چا د وینې رنګ دی ؟

زما د پاکې مینې

حقیقت پکښې څرګند دی

او درزی درزی ، درزی درزی

نه پوهېږم چه ددې سندرې بخت او طالع وي ، که د نورو ټولو اوسنیو په خلاف ددې
سندر مارو مهارت ، چه د شعر د الفاظو د ادا کولو پر مهال یې د موسقي د الاتو غږونه
ډېر ټیټ کړي وه .

نو ملګري مې وویل :

ها د حمزه با غزل وايي .

هملته لږ څه ودرېدو او سندر ه مو تر پایوه واورېدله او یو څه خوند مو ترې واخیست .
یو څه پدې چه د سرتاوو لویه وخت بیا د موسقي په اواز نو د توپونو غږ مېهار جوړېده
او زمو غوږونه یې کډول زه خو و د ونو ته ډیر نه ځم . که د سیالۍ شریکۍ د ډیرې بې
اندازې مجبورې نه ولاړ هم شم ، بیا ورته ډېر نشم کښېناستلی . خودا سندر ه مې
بیابیا څو ځله د راډیو ګانو او تلویزیونونو له لارې ډیرو مختلفو سندر غاړو په اوازونو
کښې ، د موسقي د سم ، مناسب او معتدل غږ په ملګرتیا اورېدلې او خوند مې ترې
اخیستی دی .

خو !

خو څرنگه چه يو د سندرې په کسر کښې د هغه د شاعر نوم يا تخلص نه اورېدل کېده او په هوټل کښې د خپل ملگري نه مې اورېدلي وو: حمزه بابا غزل۰۰۰ نو د غزل په مکرر اورېدو به مې دا تلو سه زياتېدله چه که د غزل په کسر کښې د شاعر نوم يا تخلص واورم۰

حمزه بابا خو د خپلو غزلو په کسرونو کښې خپل نوم ځای کړی دی او دلته ۰۰۰۰؟ بيا دې ته مې پام شو چه ددې ښکلي غزل په قافيه کښې لفظي ترادف او همغږي نشته۰ د سر دواړه مصرعو د قافيو الفاظ (رنگ - او - څرگند (دي او ددوهم بند هغه) خوند (او د نورو بندونو دغه) ملنگ ، رنگ ، پتنگ ، او څنگ (دی۰

زه خوشحاله شوم چه د اولسي شاعرانو په شعرونو کښې ، د عربي په شان ، دا کار شوی دی او کېږي ، ښه شو چه د چه د حمزه بابا په حواله ، په ديوانۍ شاعرۍ کښې هم ، ددې)) ازادئ ((جواز پيدا شو۰ خو افسوس چه د ظالمنې زمانې له خوا ، پر موږ خوارانو باندې د)) ازادئ ((د خوږو پېرزوينه کمه ده يا نشته ۰۰۰۰

عبدالرحيم يوه) سي - ډي (يا) ډي - وي - ډي (چالانه کړې وه۰ ما په هغه کښې دغه سندرې د) نازيه اقبال (په اواز کښې اورېدله او کسرتې يې منتظروم۰ دی کښې زموږ د انگړ وروټکيد۰ عبدالرحيم ولاړ۰ ډير زر بيرته راغی۰

په دوه اتيا مخونو ، د کمپوز شويو شعرونه همدغه مجموعه يې راکړه او راته يې ويل: (! افغانی صاحب (غواړي چه پدې کتاب باندې څه وليکي

د مجموعې پاڼې مې واپولې۰) دمينې رنگ (غزل) ياره ستا په انگړو کې ۰۰۰۰ (مي سر ترپايه ولوست او ايله وپوهيدم چه دا ښکلی رنگين شعر ، د همدې مجموعې د ويناوال ښاغلي سميع الدين افغاني دی۰

خو نور شعرونه مې هم ولوستل۰ زياتره خوندورو۰ سترې شوم۰ په چرت کښې ولاړم۰ (هلته د) وينې زلميانو (په باره کښې کتاب ليکم۰ دلته زما د) يو دوه گوټې کاغذ۰۰۰ (د کتاب څه د پاسه ديارلس سوه مخونو ، پروف راته پروت دی۰ زوړيم او جوړ نه۰

ډاکټر راته دوینو د غورډ لېرې کولو لپاره دواړه د راکړې او د هر سهار یو ساعت سپورت او د مازیگر دوه ساعته د پلي گرځېدو سپارښتنه کړې ده او دې سره دا عزیزان ، دا کتابونه او دا تقریظونه ، په دې وضعه ۰۰۰۰

مازیگروه ، پاخیدم ، په چکر شوم ، زموږ د کور مخې ته سرک نوی قیر شوی دی ، مازیگر په همدې ځم راځم ، روان یم ، یو څه وړاندې ، په کوڅه کښې څو تنه ماشومان وو ، لوبې یې کولې ، یو څه باد هم چلېده ، د کوڅې دوې یې هم بادولې ، چه ورنژدې شوم ، وپوهیدم چه ماشومان په

گډه ، د یو کوره س په شان ، په خپل ماشومانه غږ ، دا سندره وایي :

یاره ستا په انگو کې ۰۰۰۰

پوه شوم چه دا سندره اوس نه یوازې د مشرانو استادانو هنر مندانو د خولې سندره ده ، بلکه د ځوانانو او ماشومانو د خولې سندره هم گرځیدلې ده .

خویره کشکې په ودونو کښې ، هغه د توپونو د گږ زهار په ځای همدغسې ماشومان همدغسې سندرې ووايي ۰۰۰۰

په چکر چکر کښی ، زما په ذهن کښې ، نژدې د څلویښتو کلونو دمخه یوه کیسه راتداعي شوه .

او داسې :

و ، نه و ، زموږ د هېواد یو وزیر و ، له نامه سره یې د (ډاکټر) علمي لقب هم لگېدلی و . ډاکټر وزیر په دې مشهور و چه پښتو او پښتنو سره ډیره مینه لري . ډیرو کسانو به ویل چه په ډاکټر صاحب باندې وطن ډېر گران دی . هغه ډېر وطنپال شخصیت دی . یوازې ښاغلي صفی الله اسد سفیر به ویل :

افغانستان پر ډاکټر ۰۰۰۰ ډیر گران دی ، مگر ، هغه په گران وطن کښې هغه وخت شپې تیروی ، چه دی پکښې د کابینې وزیر وي .

په هغه زړو ورسته پاته زمانه کښې زموږ یوازې یو وطنپال دغسې و . اوس پدې ورسته وروسته زمانه کښې ماشا الله زموږ ډېر وزیران دغسې دي چه وطن پرې گران

دی ۰ مگر پدې گران وطن کښې په هغه مهال جرړه او سپړې چې د پکښې د کابینې وزیر وي ۰

د کابینې هغه محترم غړی د معارف وزیر و ۰ د پښتو ټولنې ریاست رسماً د معارف وزارت پورې مربوط و ۰ د پښتو ټولنې ریس پوهاند صدیق الله رښتین و ۰ زه هم د همدې ټولنې علمي غړی وم ۰ یوه ورز رئیس صاحب موږ ټولو غړو ته د استعلام په ذریعه خبر راکړ چې سبا په لسو بجو وزیر صاحب پښتو ټولنې ته تشریف راوړي او تاسو سره ملاقات لري ۰ نو تاسې به په همدغه مهال د ریاست په دفتر کښې حاضر! اوسئ

حاضر شوو ، وزیر صاحب راغی ۰۰۰ کښیناست ۰ د علم او معارف وطن او ملت ، پښتو او پښتنو په ارتباط یې څو جذباتي خبرې وکړې ، د کار ټکی پکښې هیڅ نه و ۰ مگر موږ یې ټول تر اغېز لاندې راغلو ، بیا یې وویل : دا پښتو ټولنه ده ۰ موږ او تاسې رسماً مکلف یو چې دلته دې ټولنې د مرام او مقرراتو سره سم ، پښتو ملي ژبې ته علمي خدمت وکړو نو لطفاً تاسې هر یو خپل نظریات ووايئ ۰۰۰ تقریباً موږ ټولو خبرې وکړې ۰ بیکاره او د کار خبرې ۰

ډیرو به د پښتو او پښتنو په باره کښې احساسات څرگندول ، ځینو به پدې برخه کښې د وزیر صاحب د شخصیت په ستاینه کښې مبالغه کوله ۰ یو نیم د پښتو ټولنې ځینې معمولي ضرورتونو ته د وزیر صاحب توجه اړول ۰ داسې کسان هم وو چې د افغانستان د نورو ژبو د ویونکو د ځینو عناصرو او اشخاصو یا د ځینو بهرنیو هیوادونو له لاسه د پښتو د مخنیوي په برخه کښې رښتیا او دروغ شکایتونه کول ۰ ځینو به زور واهه چې د یو لړ قالبې الفاظو او علمي ترمونو او لغتونو په استعمال خپل علمیت او لیاقت ثابت کړي ۰ د نورو ملگرو مشخصې خبرې رانه هېرې شوي دي ۰ خو زما د لنډو وړاندیز لنډیز داسې کېدای شي :

په ځینو طبعي خصلتونو کښې ، فرد او ټولنه ، یو تر بله سره ورته والی لري ۰ که یو فرد خپله روغتیا وساتي ، ورزش وکړي ۰ سم او مناسب خوراک ولري او ځان قوي او

مضبوط کړي ، که له بهره څخه وجود ته یې مکرو بونه هم ننوځي ، د هغه د وجود مقاومت په اثر د هغه مکرو بونو اغېزه کمېږي یا له مینځه ځي نو که ټولنه ، خصوصاً پښتو ټولنه او د هغه غړي سم کار وکړي ، د ښې مطالعې په اساس د منطق او استدلال او علمي اسنادو او شواهدو سره ښې لیکنې او تالیفات ټولنې ته وړاندې کړي ، بیا نو ټولنه پخپله ، موږ په کار قناعت کوي ، چاته د مخالفت څه موقع په لاس نه ورځي او که ورشي هم مخالفت یې دومره تاثیر نه کوي ۰۰۰۰

وزیر صاحب خپل ساعت ته وکتل ۰ ویل : دولس بجې شوې په کاروو کښې ستاسو بریالیتوب غواړم ۰ تاسې خپلو کښې سره کښېنئ ، د همدغو خبرو په اساس خپل کارونه تنظیم کړئ ۰ که ماته موڅه امر کاوه و رسمي وړاندیز راته وسپارئ ۰ زه ستاسو په خدمت کښې یم ۰۰۰۰ د خدای په امان ۰

د پښتو ټولنې رئیس موږ ته وویل : تاسې نور هم فکر وکړئ ۰ ددې خبرو په اساس ، او که تاسو سره نور نظریات هم وي ، سبا به سره کښېنو او ۰۰۰۰

ما زیگر زه د استاد الفت د لیدو به تکل و خوزېدم ۰ د هغه کورد)) چمچه مست ((د خوږ په غاړه ، په شېر شاه مېنه) څلورمه کارته (کښې و ۰ ورروان وم ۰ هلته د کارتې د کوڅو په دوږو کښې پینځه

شېر تنو ماشومانو په جگ اواز سندرې ویله :

زما ښکلی جانانه

زه جار شمه له تانه ۰

ما مه شپه له ځانه ۰

قربان دې شم ۰

قربان دې شم ۰

السلام ۰

السلام ۰

ښاغلي رحیم گل غمزده خپله دغه سندرې په هماغه وختونو په کابل راډیو کښې ویلې

و ه . په محافلو کښې يې هم اوروله او د ځينو نورو سندر غاړو له خوا هم ويل کېدله .
او تر اوسه اورول کېږي .

زه چه دغو څېرو سندر بولو ماشومانو ته نژدې شوم . ورته ودرېدم . بيا مې ورسره
لږه مرکه هم وکړه . وپوهېدم چه دا هلکان د همدې ښار اوسيدو نکي په خټه هزاره گان
ديي . او ژبه يې دري ده ۰۰۰۰ سبا ته د پښتو ټولنې غونډه جوړه شوه ، نو ما دا کيسه
وکړه او زياته مې کړه :

دا خبره سمه نه ده چه موږ ووايو فارسي ژبي د پښتو مخه نيسي .
د کابل ښار فارسي ژبي هزاره ماشومان چه په خوند خوند ، په ډير شوق و ذوق ، پرته د
چا د وينا او

تقاضا نه ، پښتو سندر وایي او خوند تري اخلي ، د دوو حقيقتونو څرگندونه کوي :
لمړئ دا چه په سندر کښې هنري زور دومره زيات دی چه يوازې د پښتنو نه ،
يواز د سندر غاړو نه ، يوازې د مشرانو نه ، بلکه د کوچي ماشومو هزاره گانو په زړونو
او ذهنونو يې هم دومره اغېزه کړی دی چه دغه سندر په ډير شوق و ذوق او احساس د
هغو په ژبه جاري شوې ده ۰۰۰۰

دوهمه دا چه ((دا زه پښتون يم ته هزاره يې)) (او)) دا زه فارسي وایم او ته پښتو ((خبره
د يولړ نا بالغو . په نامه روښانفکرانو ، د غرض او مرض خبري دي . او نور پاته اولس
، لوی او واړه ، پښتون او هزاره او ۰۰۰۰ په يو صف کښې ولاړ د ملي هنر)) ښکلي جانان
(ته د مينې سلام وړاندې کوي او تر ښکلا يې ځاريږي ۰۰۰۰

د تېرو هېرو خاطر و همدې خوږو خوندونو سره کور ته ورسيدم ، د افغاني صاحب د
شعرونو د مجموعې د خيالونو نور خيالولي شعرونه مې هم ولوستل . د غسې)) د يار
د مينې)) (نورې سندرې هم . يوازې دا نه ، د وطن او ملت ، د افغان او افغانستان
د مينې سندرې هم . او يوازې ، د محبت ، صداقت ، افغان ، دا افغانستان دی ، دا څه
حال دی ؟ تر عنوان لاندې منظومې نه ، بلکه د غسې نور غزل او نظمونه هم ، د وينا وال
د د غسې مينې څرگندوی دي .

ما ډيرې خبرې وکړې، زه خپلې خبرې بسوم، تاسې لطفا ما وبخښئ او مجموعه ولولئ

.

په درناوي

ستاسو خدمتگار

عبداللہ بختانی

کابل - خیرخانه

د ۱۳۸۸ د زمري ۱۲ مه

د ۲۰۰۹ د اگست درېیمه

سمیع الدین سعید افغاني

د شاعريه هکله

سمیع الدین افغاني د ارواښاد مولوی محمد سعید) سعید افغاني (ځوی د مرحوم مولوی عبدالمجید لمسی په کال ۱۳۳۳هـ ش کی د لغمان ولایت د عمرزیود قریب د خیراباد په کلی کی زیږیدلی دی . لمړنی زدکړی یی د لغمان ولایت د حیدرخانیو په دهاتی ښونځی ، دمهرالمک ابتدایه ښونځی او د روښان په لیسه کی سرته رسولی او په کال ۱۳۵۹ کی د لوړو او مسلکی زده کړو د لاسته راوستلو په مقصد بهرته واستول شو . او په کال ۱۳۶۴ کی د کورنیو چارو په وزارت کی د ډگروالی تررتبی رسیدلی دی .

سمیع الدین افغاني شاعر دی چه یوه شعرى مجموعه یی) د وطن یادونه (ترسریک د چاپه راوتلی ، ډیره برخه لیکنی او شعرونه یی د وطن په مجلو او جرایدو کی خپاره شوی دی او همدارنگه ډیر شعرونه یی د وطن دوتلو شاعرانو او لیکوالانو په علمی سیمینارونو او مشاعرو کی دکلمه شوی او یو تعداد نور یی د وطن د خوږ ژبو سندرغاړو په خوږو او ازونو کی کمپوز شویدی لکه بنجاره ماما ، پل دی بختو رشه ، همت ، افغان یم ، دا افغانستان دی ، یاره ستا په انگو کی او ډیر نور چه زموږ دهیواد والود توجه وړ گرځیدلی دی .

سمیع الدین افغاني متاهل او د پنځو اولادو څښتن دی .

لیکل شوی اثار

د وطن یادونه - شعرى مجموعه ، د خاپوړو کلی - دکلو او بانډو کیسیپس ازبازگشت - داستان کوتا ، پردیس خیالونه - شعرى مجموعه

(د حق دلاری فرهنگى ټولنه . جرمنى)